

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ

Випуск 10

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПАВЛА ТИЧИНИ

ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ

Збірник наукових праць

Частина 3

№ 10, 2014

ББК 74.580.2
УДК 371.13
П 78

ISSN 2307-4914
Problempidgotovkisuchasnogovчителâ
Probl. pidgot. sučas. vчителâ

Науковий збірник. Виходить 2 рази на рік.
Заснований у 2010 році. Засновник: Уманський державний
педагогічний університет імені Павла Тичини.
Ресстраційне свідоцтво КВ.№ 17132-5902Р від 08.10.2010 р.

Науковий збірник входить до нового Переліку фахових видань України
(Бюлетень ВАК України № 4, 2011 р.),
в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт
на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук
(постанова президії ВАК України від 23 лютого 2011 р., № 1-05/2)

Редакційна колегія:

Побірченко Н. С. (*головний редактор*), Ярошинська О. О. (*заступник головного редактора*), Свтух М. Б., Коберник О. М., Кузь В. Г., Луговий В. І., Мартинюк М. Т., Пашенко Д. І., Сивачук Н. П., Ярошенко О. Г.

Рецензенти:

Адаменко О. В., доктор педагогічних наук, професор Луганського національного університету імені Тараса Шевченка, декан факультету допрофесійної підготовки

Олексюк О. М., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії і методики музичної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка, головний науковий співробітник відділу ТМГО Інституту вищої освіти АПН України

*Рекомендовано до друку вченою радою
Уманського державного педагогічного університету
імені Павла Тичини
(протокол № 3 від 20 жовтня 2014 р.)*

П 78 Проблеми підготовки сучасного вчителя : збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини / [ред. кол.: Побірченко Н. С. (*гол. ред.*) та ін.]. – Умань : ФОП Жовтий О. О., 2014. – Випуск 10. – Частина 3. – 304 с.

ББК 74.580.2

У науковому збірнику розкриваються результати досліджень у галузі педагогічної освіти в Україні, здійснюється інформування суспільства про дослідження проблем підготовки сучасного вчителя. Призначений для докторантів, аспірантів, викладачів загальноосвітніх та вищих навчальних закладів, усіх тих, хто цікавиться проблемами професійної педагогічної підготовки.

© Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини. 2014

Віктор Мозговий Функціональність цілісного операційного комплексу режисури педагогічної дії	85
Ольга Музика Роль емоційно-вольового фактору в активізації художньо-творчої діяльності майбутніх учителів образотворчого мистецтва	92
Наталія Пиж'янова Теоретичні аспекти музичного сприйняття у дитячому віці	99
Микола Пічкур Метод стилізації як засіб творчого розвитку майбутнього дизайнера на заняттях з композиції	105
Зоя Сирота, Всеволод Сирота Активізація пізнавально-творчої діяльності учнів у навчально-виховному процесі школи	111
Оксана Скрипченко Структурні компоненти розвитку професійної майстерності майбутніх учителів мистецьких дисциплін	116
Оксана Сухецька Онтологія музичного виконавства та мистецтво керування хором	124

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ

Галина Брюханова Інформатизація професійної підготовки майбутніх фахівців з дизайну друкованої продукції в Україні	130
Вероніка Зайцева Впровадження інноваційних технологій в процесі викладання дисциплін спеціальності «дизайн»	135
Алла Руденченко Етнодизайн як міждисциплінарний феномен створення творчого освітнього простору	140

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Олена Будник Моніторинг особистісно-професійної готовності майбутніх учителів до соціально-педагогічної діяльності	147
Наталія Гунько, Лариса Банкул Шляхи оптимізації формування вокально-виконавської надійності майбутніх педагогів-музикантів	156

УДК 74+76/766

Вероніка Зайцева

ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІН СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ДИЗАЙН»

В даній статті висвітлюється необхідність впровадження та вміння застосовувати сучасні інноваційні технології, що спрямовано на поліпшення і зміцнення теоретичних та практичних знань, творчої майстерності студентів, розвиток навичок самостійної творчої роботи, в якій втілюються і розкриваються знання, вміння, майстерність студента, отримані і досягнуті протягом попереднього і поточного періоду навчання по спеціальності «дизайн».

Ключові слова: *інноваційні технології, знання, майстерність, навички, дизайн.*

В сучасних умовах технологічних інновацій є актуальним впровадження в учбовий процес сучасних графічних комп'ютерних програм та навичок роботи з ними, що сприяє зміцненню теоретичних та практичних знань, творчої майстерності студентів.

Аналізуючи останні дослідження в галузі застосування сучасних інноваційних технологій можна зробити висновки про те, що потрібно приділяти більше уваги вмінню студентами спеціальності дизайн застосовувати, отримані теоретичні знання на практиці. Так, наприклад, в посібнику В. А. Костишевої «Основи режисури та монтажу» 2013 року видання, не в повному обсязі висвітлюються проблеми, які виникають в процесі дизайнерської роботи над створенням багатосторінкового видання – книжки, буклету, каталогу тощо. Недостатньо широко розкриті питання, щодо навчання студентів сучасним комп'ютерним графічним програмам.

Також в книзі К. В. Кудряшева «Архитектурная графика» 1990 року видання зрозумілою мовою розказується про правила побудови графічних робіт але дається мало практичних порад стосовно втілення проєктів.

Мета даної статті: висвітлити проблеми та актуальність впровадження та застосування сучасних інноваційних технологій, спрямованих на поліпшення і зміцнення теоретичних та практичних знань, творчої майстерності студентів, розвиток навичок самостійної творчої роботи.

В процесі засвоєння навичок роботи на комп'ютерах в сучасних графічних програмах студент виконує передбачений обсяг творчої роботи як художник-графік, дизайнер-конструктор і оформлювач книжкового видання. Навчальний процес, розроблений з урахуванням поетапного вивчення всього творчого процесу від розробки ескізів графічного

дизайну, сканування зображень та додрукарської підготовки із застосуванням певних засобів поліграфічного відтворення. Враховується в загальних рисах вид друку, набору, тиснень, оздоблювальних робіт та інших особливостей поліграфічної технології. Студент повинен, також, оволодіти загальними уявленнями про виробничу та економічну доцільність будь-якого дизайн-проекту.

Застосування новітніх комп'ютерних технологій є необхідною умовою у підготовці спеціаліста-дизайнера. Ефективна робота з програмами пакету Adobe розширює спектр графічних ефектів, а також дає додаткові можливості для творчої діяльності студентів. Вміння професійно користуватися комп'ютером значно спрощує роботу дизайнера та поліпшує якість додрукарської підготовки графічного матеріалу.

Використання комп'ютерних дизайн-технологій для виконання графічних дизайн-проектів вимагає певних умов до комп'ютерного класу. Для поліпшення навчального процесу необхідно мати спеціальне програмне забезпечення, яке можливо встановити тільки на потужні сучасні комп'ютери. Обов'язкова наявність великих, відкаліброваних моніторів, а також додаткового обладнання, такого як кольорові принтери, сканери, цифрові камери та доступ в Інтернет.

Для професійної підготовки сучасного дизайнера важливо мати навички роботи з кольоровими моделями, а саме:

Модель RGB – відображення кольору в координатах простору аддитивного змішення випромінення, яке показує колір складанням трьох базових кольорів: червоного (Red), зеленого (Green) и синього (Blue). Ця модель представлена у вигляді трьохвимірної системи координат. Кожна координата відображує кількість кожної складової в загальному кольорі в діапазоні від нуля до максимального значення. Саме в цій моделі кодує зображення сканер і відображує малюнок екран монітора. На базі цієї моделі працюють цифрові фото-камери та телебачення.

Модель СМΥК – модель, що відтворює колір в координатах простору субтрактивного синтезу фарб шляхом змішування триадних поліграфічних фарб: С – Cyan (блакитної); М – Magenta (пурпурної); Υ – Yellow (жовтої), а також чорної – К – Key color (за одною версією) або black – К (за другою версією). Таким чином, студент має розрізняти специфіку моделей кольору та вміти застосовувати їх за призначенням [3, с. 24–27].

Важливою складовою впровадження та вміння застосовувати сучасні інноваційні технології є вивчення програми Adob InDisign для виконання дизайну верстки багатосторінкового макету книги (журналу, буклету).

Створення художнього макету проекту створює у студента дуже важливе для художника-дизайнера відчуття гармонії цілого, що включає такі вагомні поняття, як ритм, співрозмірність, упідпорядкованість,

рівновага, взаємозалежність частин проекту, їх єдність за головними ознаками.

Виконання художнього макету творчого проекту розкриває значення нюансів в розмірах, кольорі, розташуванні, графічному характері елементів композиції [2, с. 17–18].

В процесі підготовки макету засобами комп'ютерної обробки наочно втілюються ідеї художнього конструювання, режисури дизайн-проекту, поліпшуються можливості підвищення якості додрукарської підготовки, демонструються творчі знахідки, оригінальні рішення. професійна майстерність, поступово розкривається ступінь підготовленості студента як художника-ілюстратора та дизайнера.

Навички правильної підготовки макету дозволяють оцінити поліграфічне виконання видання, естетичні та функціональні якості художньої структури, композиції, архітектоніки, шрифтового оформлення, ілюстрацій даної запроєктованої книги в їх гармонійній єдності.

Ретельно виконаний макет видання в програмі *Adobe InDesign* має відповідати запланованому проекту за форматом, товщиною, розмірами полоси набору, полів, типом твердої оправы (обкладинки), гарнітурою, кеглем, розташуванням всіх елементів на розворотах. Макет включає елементи зовнішнього і внутрішнього оформлення, ілюстрації, що входять до запланованого обсягу проекту та полоси набору. Макетується така кількість розворотів, яка має бути достатньою для виявлення принципів макетування і розміщення виконаного графічного матеріалу [1, с. 32–35].

До складу макету видання може входити розробка елементів зовнішнього оформлення: футляр (якщо він обумовлений характером видання), суперобкладинка (якщо вона передбачена задумом оформлення), м'яка обкладинка або тверда палітурка, сюжетні чи декоративні форзаци.

Оригінал обкладинки або твердої оправы виконується в кольорі та має бути підготовлений в комп'ютері та розрахований на відтворення офсетним друком. Обкладинка повинна відображати зміст книги, володіти достатньою інформативністю, залишаючись по масштабному співвідношенню елементів зв'язаною з усім ансамблем внутрішнього оформлення книги. У процесі роботи над обкладинкою вирішується багато творчих специфічних оформлювальних проблем. Ставиться завдання створення цілісної гармонійної композиції, всі елементи якої взаємопов'язані, підпорядковані одна одній. Часто гострота і оригінальність композиції обкладинки ґрунтується на своєрідному композиційному зв'язку шрифту (назва книги, прізвище автора) та зображення (малюнки, фотографії).

Виразність обкладинки може бути підвищена за допомогою використання об'ємних, декоративних, фактурних, особливо контрастних шрифтів. У стриманому наборному шрифті елементи окремих літер переходять іноді в каліграфічні прикраси, розчерки. Таким чином поєднується стрункість наборного шрифту з невимушеністю писаного,

мальованого, каліграфічного. Вибираючи і створюючи шрифт для обкладинки, необхідно піклуватися про його відповідність, часто асоціативну, змістові книги.

Внутрішнє оформлення макету включає оригінали вступних сторінок з текстовим і графічним матеріалом (якщо такі сторінки передбачені задумом), авантаитул, титульний розворот, шмуцтитули (якщо шмуцтитули передбачені задумом), початкові сторінки і розвороти, на яких містяться тексти, оригінали ілюстрацій, оформлювальних та довідкових елементів, колонтитули (якщо вони передбачені задумом) колонцифри, підписи до ілюстрацій, додаткові, супроводжуючі тексти (якщо такі тексти передбачені). Завершується виконана частина макету книги кінцевою сторінкою або кількома сторінками з текстовим і графічним матеріалом (якщо такі завершальні сторінки передбачені задумом). Зміст може розмішуватися на одній або декількох сторінках, а також включати в себе графічні, ілюстраційні елементи [2, с. 78].

Кількість оригіналів ілюстрацій, їх насиченість і розміри на розвортах макету видання обумовлюється характером видання, особливостями тексту, читацькими інтересами, складністю задуму ілюстрацій і труднощістю виконання.

В електронному дизайн-проекті використовуються засоби графічного мистецтва, що сприяють цілковитому й ефективному поліграфічному виконанню. Дизайн-проект має бути спрямований для конкретної аудиторії, з урахуванням освіти, професійної діяльності, роду занять, захопленням, віковим та іншим ознакам.

Крім того, тематика та важливість дизайн-проекту можуть обумовити розробку макету, з покращеними художньо-конструктивними якостями та сучасним поліграфічним виконанням. Студент має обрати доцільне шрифтове вирішення елементів внутрішнього та зовнішнього оформлення макету.

Необхідно, щоб студент усвідомлював логіку, функціональну специфіку того чи іншого варіанту дизайнерської розробки і запропонував всебічно обґрунтоване, доцільне проектне рішення.

Під час практичних занять студент має отримати навички, що до проектування цілісного композиційно-шрифтового вирішення проекту з використанням сучасних комп'ютерних дизайн-технологій, що відповідає вимогам сьогодення.

Студент має продумати найбільш доцільне, функціонально виправдане вирішення художнього макету книги, журналу, рекламного буклету, що відповідає вимогам гармонійної, цілісної композиції.

Створюються композиції полоси набору, додаткових елементів, колонтитулів, колонцифр, вихідних відомостей, що також мають відповідати вищевказаним вимогам [2, с. 101–146].

Також в єдиному оформлювальному ансамблі з усією внутрішньою

побудовою та оформленням макету виконується виразна обкладинка в кольорі, що відповідає змісту проекту і розрахована на певний спосіб поліграфічного відтворення [2, с. 155–166].

Макет видання створює у студента дуже важливе для художника друкованого видання відчуття гармонії цілого, що включає такі поняття, як ритм, співрозмірність, упідпорядкованість, рівновага, взаємозалежність частин видання, їх єдність за головними ознаками. Макет розкриває значення нюансів в розмірах, кольорі, розташуванні, графічному характері елементів композиції.

В макеті наочно втілюються ідеї художнього конструювання, режисури видання, демонструються творчі знахідки, оригінальні рішення, професійна майстерність, розкривається ступінь підготовленості студента як художника-ілюстратора та дизайнера.

Таким чином, застосування сучасних інноваційних технологій збагачує студента знаннями, підвищує його професійну майстерність. Разом з тим, новітні комп'ютерні технології є необхідною умовою у підготовці спеціаліста-дизайнера, що також сприяє найбільш повному використанню можливостей студента та зростанню його професійного рівня.

Додатковим фактором успішного навчання є участь у тематичних конкурсах, виставках. У майбутнього спеціаліста в галузі дизайну з'являється можливість в умовах змагання спробувати свої сили у конкурсах загальнономіських, міжвузівських, ознайомитися з роботами студентів інших вузів, отримати найбільш об'єктивну оцінку своєї роботи та досвід у демонстрації своїх робіт перед різною глядацькою аудиторією.

В перспективі, завдяки застосуванню в навчальному процесі сучасних комп'ютерних програм, зростатиме професійний рівень студента спеціальності «дизайн», що дасть можливість вийти на міжнародний рівень підготовки спеціалістів даного профілю.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Валуєнко Б. В. Архітектура книги / Борис Васильович Валуєнко. – Київ : Мистецтво, 1976. – 344 с.
2. Гиленсон П. Г. Справочник художественного и технического редакторов / Пинхус Герцелевич Гиленсон. – [изд. 2-е, перераб. и доп.]. – М. : Книга, 1988. – 598 с.
3. Маргулис Ден. Photoshop для профессионалов. [Классическое руководство по цветокоррекции] / Dan Margulis ; пер. с англ. – М. : ООО Ртв-Медиа, 2001. – 400 с.
4. Лесняк В. И. Графический дизайн [основы профессии] / Владимир Иванович Лесняк. – К. : Биос Дизайн Бук, 2009. – 416 с.